

Kärkihanke 3: Nopeutetaan siirtymistä työelämään (YO)

A) OPISKELIJAVALINTOJEN UUDISTAMINEN

Opiskelijavalintojen uudistamistoimenpiteet tulee raportoida alakohtaisesti. Raportoinnissa voi käyttää OKM:n ohjauksessa käytettävää alaluokittelua:

- Kasvatusalat
- Terveys- ja hyvinvointialat
- Taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat
- Yhteiskuntatieteet ja palvelualat
- Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet
- Luonnontieteet
- Tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat
- Maatalous- ja metsätieteelliset alat
- Hammaslääketiede
- Lääketiede

1. Mitä toimenpiteitä olette tekemässä korkeakoulutasoisesti ja alakohtaisesti valintakomenettelyjen kehittämiseksi, erityisesti liittyen pitkäkestoista valmentautumista vaativista pääsykokeista luopumiseen kullakin alalla? Miten korkeakoulujen välinen alakohtainen yhteistyö on edennyt?

2. Miten siirto-opiskelijoiden, koulutusalan vaihtajien valintamenettelyiden kehittäminen etenee? Miten aikuisten tutkintoon johtavan koulutuksen valintamenettelyjä kehitetään?

3. Onko korkeakoulussa käynnissä uutta valintakokeisiin liittyvää tutkimusta tai valintamenettelyihin liittyvää arviointia?

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 1.

Yleistä: Tampereen yliopisto on osallistunut aktiivisesti valtakunnalliseen yhteistyöhön opiskelijavalintojen kehittämisessä. Viimeisimpänä esimerkkinä on osallistuminen Yliopistojen valintaperustesuositukset 2018 laatimiseen. Tavoite on keventää valintamenettelyä sekä yliopistojen että hakijoiden kannalta. Yliopisto hyödyntää opiskelijavalinnoissa jo nyt monissa hakukohteissa menettelyjä, jotka eivät vaadi pitkää valmistautumista. Yliopisto kannattaa yhteisvalintoja, valintayhteistyön lisäämistä ja yhteisten pisteitysmallien laatimista ylioppilastutkinnolle. Yliopisto haluaa osallistua aktiivisesti kansainvälisten koulutusten haku- ja valintamenettelyjen kehittämiseen.

Kasvatusalat: Tampereen yliopisto on mukana valtakunnallisessa kasvatusalan valintayhteistyöverkostossa (VAKAVA). Yliopisto käyttää VAKAVA-koetta, joka ei edellytä pitkää valmentautumista, ja osallistuu luokanopettajien ja lastentarhanopettajien yhteisvalintaan. VAKAVA-koe on lisännyt mahdollisuuksia hakeutua yliopistokoulutukseen myös muulla kuin lukiotaustalla. Todistusvalintojen lisäämisen mahdollisuuksia arvioidaan erityisesti elinikäisen oppimisen ja kasvatuksen osalta. Kasvatusalojen valintaa kehitetään yliopistojen yhteistyössä.

Terveys- ja hyvinvointialat: Yliopisto on mukana psykologian valintakoe yhteistyössä ja sosiaalityön yhteisvalinnassa. Terveys- ja hyvinvointialojen koulutusta ja valintaa kehitetään lähitulevaisuudessa kauttaaltaan Tampere3- ja muussa alueellisessa yhteistyössä.

Taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat: Yliopisto toteuttaa yhteisvalinnan englannin kielessä Itä-Suomen yliopiston kanssa. Kielten (vieraat kielet ja suomen kieli) opiskelijavalintoja kehitetään jatkossa uudessa tilanteessa, kun koulutusta organisoidaan yhtenä kielten tutkinto-ohjelmana. Humanistisilla aloilla on pitkään käytetty todistusvalintaa yhtenä valintamenettelyinä. Joillakin humanistisilla ja kulttuurialoilla haetaan parhaillaan mahdollisuutta siirtyä valintamenettelyyn, jossa ei vaadita erillistä valmistautumista. Tämä tarkoittaisi suoravalintojen ja/tai todistusvalinnan osuuden lisäämistä ja/tai valintakoetta, johon ei tarvitse valmistautua erikseen.

Yhteiskuntatieteet ja palvelualat: Yhteiskuntatieteissä on lisätty todistusvalinnan osuutta ja ylioppilastutkinnon painoarvoa.

Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet: Yliopisto osallistuu kauppatieteellisen alan yhteisvalintaan. Kauppatieteellisellä alalla todistusvalinnan osuutta on kasvatettu. Vuoden 2017 opiskelijavalinnassa 50 % uusista opiskelijoista valitaan todistuspisteiden perusteella. Lisäksi suunnitellaan valintakokeen uudistamisesta kevääksi 2018 niin, että valintakoe ei edellytä hakijalta pitkää valmistautumista. Talousmatematiikan osalta koe perustuu lukion opetussuunnitelmaan.

Luonnontieteet: Matematiikan ja tilastotieteen tutkinto-ohjelmaan opiskelijat valitaan pääosin pelkästään yo-tutkinnon perusteella, ja valintakoe, jonka laadinnassa tehdään yhteistyötä Jyväskylän yliopiston kanssa, on vain hakijoille, joilla ei ole yo-tutkintoa. Matematiikan valinnoissa keskitytään suoraan yo-todistusvalintaan. ICT-alojen koulutusta ja valintoja kehitetään Tampere3- ja muussa alueellisessa yhteistyössä. Bioteknologian koulutus järjestetään ja sen opiskelijavalintaa kehitetään Tampereen teknillisen yliopiston kanssa.

Tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat: Yliopisto osallistuu tietojenkäsittelytieteen valintakoe yhteistyöhön. Tietojenkäsittelytieteiden tutkinto-ohjelmassa hyödynnetään valtakunnallista pitkään jatkunutta yhteistyötä valintakokeiden ja valintojen toteuttamisessa sekä valintaperusteiden kehittämisessä. Tietojenkäsittelytieteiden valintakokeissa ei ole erillistä valintakoe kirjallisuutta, jolloin se ei edellytä pitkää valmistautumista. Valintakoe yhteistyötä jaetaan kuuden yliopiston kesken. Tietojenkäsittelytieteissä käytetään todistusvalintaa yhtenä valintamenettelyinä ja harkitaan ylioppilastutkinnon painoarvon lisäämistä. ICT-alojen koulutusta kehitetään kauttaaltaan Tampere3- ja muussa alueellisessa yhteistyössä, myös opiskelijavalintojen osalta.

Lääketiede: Yliopisto on mukana alakohtaisessa yhteisvalinnassa. Opiskelijavalinta tehdään yliopistojen yhteistyönä. Käytetty valintakoe perustuu lukion opetussuunnitelmaan eikä siten edellytä pitkää valmistautumista.

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 2.

Siirtohaku on käytössä miltei kaikissa yliopiston alempaan ja ylempään tutkintoon johtavissa tutkinto-ohjelmissa sekä LL-ohjelmassa (yhteensä 26 siirtohaun hakukohdetta). Avoimiin yliopisto-opintoihin perustuva valinta on käytössä monissa hakukohteissa ja tätä on tarkoitus lisätä. Yliopisto katsoo, että valintakoe kannattaa säilyttää useimmilla aloilla, jotta ns. toinen mahdollisuus voidaan taata tasa-arvoisesti. Yliopisto kehittää valintamenettelyjä Tampereen teknillisen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa osana Tampere3-konserniin valmistautumista.

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 3.

Yliopisto arvioi ja seuraa valintamenettelyjen toimivuutta, mistä on tullut vakiintunut tapa toimia ja osa valintojen kehittämistä. Vuoden 2017 ja 2018 opiskelijavalintojen valintamenettelyjä arvioitaessa on huomion kohteena ensikertalaisikiintiöiden vaikutukset ja tavoitteena valintamenettelyjen edelleen keventäminen.

B) TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN JA KORKEA-ASTEEN KOULUTUKSEN VÄLISEN YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN

4. Mitä uusia yhteistyökäytäntöjä korkeakoululla on toisen asteen kanssa? Valmisteleeko korkeakoulu uusia yhteistyömalleja toisen asteen kanssa?

5. Tarjoaako korkeakoulu avoimen korkeakouluopetuksen lisäksi muita mahdollisuuksia toisen asteen opiskelijoille? Miten toisen asteen opiskelijat huomioidaan avoimen tarjonnassa?

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 4.

Yliopiston harjoittelukoulun lukio toimii nykyään yliopiston keskustakampuksella, mikä on lisännyt yhteistyömahdollisuuksia, kuten lukion ja yliopiston välistä ristiinopiskelua. Toisen asteen yhteistyön odotetaan lisääntyvän Tampere3-valmistelun edetessä.

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 5.

Yliopisto jatkaa vakiintuneita käytäntöjään. Tampereen kaupungin toisen asteen opiskelijoilla on mahdollisuus opiskella yliopisto-opintoja maksutta. Kurssitarjonta on laaja ja se julkaistaan seudullisella sähköisellä KOROTA-tarjottimella yhdessä Tampereen ammattikorkeakoulun ja Tampereen kesäyliopiston tarjoamien kurssien kanssa (KOROTA= korkeakoulutasoiset opinnot Tampereen seudun toisen asteen opiskelijoille). Tampereen yliopisto laskuttaa Tampereen kaupunkia sovitusti suoritettujen opintopisteiden mukaan.

Tampereen yliopistossa avoin yliopisto-opetus on integroitu tutkinto-opetukseen, minkä myötä opetusta järjestetään myös iltaisin ja viikonloppuisin. Opinnot ovat yliopiston opetussuunnitelmien mukaisia ja niistä kertyy opintopisteitä yliopiston opintosuoritusrekisteriin. Toisen asteen opiskelijat ilmoittautuvat opintoihin keskitetysti seudullisen KOROTA-tarjottimen kautta.

C) DIGITAALISET OPPIMISYMPÄRISTÖT, VERKKO-OPETUS-TARJONTA JA DIGITAALINEN KOULUTUSYHTEISTYÖ JA DIGIPEDAGOGINEN OSAAMINEN

6. Miten kehitätte digitaalisia oppimisympäristöjä?

7. Minkälaista yhteistä tai vastavuoroisesti järjestettyä opintotarjontaa ja yhteistä oppimateriaalituotantoa korkeakoulullanne on muiden korkeakoulujen kanssa?

8. Miten opettajien ja muiden toimijoiden digipedagogista osaaminen arvioidaan ja kehitetään? Mikä taho vastaa (digi)pedagogiikan kehittämisestä?

9. Mitä toimenpiteitä korkeakoululla on kaikille avoimen opintotarjonnan luomiseksi esimerkiksi erityisesti toisen asteen opiskelijoiden käyttöön?

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 6.

Tampereen yliopistossa oppimisympäristönä pidetään fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja digitaalista kokonaisuutta, joka mahdollistaa oppimisen. Digitaalisuutta kehitetään osana tätä kokonaisuutta. Yliopistossa on työryhmä, joka keskittyy oppimisympäristön kehittämiseen. Oppimisympäristöjen kehittämistä on käsitelty myös Tampere3-korkeakoulujen opiskelijoiden ja henkilöstön kesken.

Vuonna 2016 yliopiston opetuksen laatu- ja kehittämispalkinto myönnettiin informaatiotieteiden yksikölle sen oppimisympäristöjen kokonaisuudesta. Kansainvälistä huomiota on saanut yliopiston teatterityön koulutuksen ja Coventryn yliopiston Coriolanus Online -verkko-opetushanke. Se voitti vuonna 2016 Reimagine Education Awards -tapahtumassa koulutuspalkinnon Arts & Humanities -kategoriassa.

Yliopistolla on digitalisaatiota edistävä ohjausryhmä. Se ohjaa tiedekuntiin ulottuvan digimentoriverkoston toimintaa ja tärkeimpiä yliopiston ja Tampere3-prosessin IT-projekteja. Yliopistossa on meneillään mm. Digitaalisten palveluprosessien kehittäminen -projekti.

Digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntämistä seuraa ja arvio yliopiston opetusneuvosto.

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 7.

Yhteistä opintotarjontaa ja muuta opetukseen ja oppimiseen liittyvää yhteistyötä on lisätty varsinkin Tampere3-yhteistyössä. Yhteistyötä on tehty 18 eri alalla, esim. kieli- ja viestintäopinnoissa. Tampere3-korkeakoulujen opetussuunnitelmatyö ja koulutuksien kehittäminen perustuu yhteisiin periaatteisiin ja aikatavoitteeseen. Uudet opetussuunnitelmat on tarkoitus astua voimaan 1.8.2019.

Tampere3-korkeakoulujen välinen ristiinopiskelu on toiminnassa. Lukuvuoden 2016-2017 aikana ensimmäistä kertaa käytössä olevaa ristiinopiskelupalvelua on hyödynnetty hyvin. Palvelun kautta oli helmikuun 2017 alkupuolella lähetetty yhteensä lähes 900 ristiinopiskeluhakemusta. Opintotarjonnassa oli ollut siihen mennessä yhteensä yli 950 opintoa eri korkeakouluista.

Yliopisto koordinoi opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksen saanutta Ristiinopiskelun kehittäminen -hanketta. Hanke tukee korkeakoulujen yhteisen koulutustarjonnan kehittämistä ja selkeyttää työnjakoa korkeakoulutuksen järjestämisessä. Tuloksiksi odotetaan, että ympärivuotinen opiskelu lisääntyy ja opiskelijoiden on muutenkin mahdollista aikatauluttaa opintonsa joustavammin kuin tähän asti.

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 8.

Yliopiston opetusneuvosto seuraa ja arvioi opetuksen tilaa, yliopistopedagogista osaamista, digiosaamista ja näiden kehittymistä. Yliopistossa voi suorittaa 60 opintopisteen laajuiset yliopistopedagogiset opinnot, jotka tuottavat opettajan pätevyyden.

Kussakin tiedekunnassa on digimentori tukemassa digitalisaation mahdollistamia pedagogisia ratkaisuja.

Pedagogisesta kehittämisestä vastaa koulutuksesta vastaava vararehtori. Yliopiston opetusneuvosto ohjaa ja tukee suosituksillaan pedagogista kehittämistä. Yliopistossa on kolme yliopistopedagogiikan yliopistonlehtoria, jotka opettavat,

tutkivat ja kehittävät yliopistopedagogiikkaa. Opetuksen kehittämispäällikkö ja opetusteknologiapäällikkö tukevat osaltaan pedagogista kehittämistä. Tiedekunnissa pedagogisesta kehittämisestä vastaa dekaani tai koulutuksesta vastaava varadekaani. Tutkinto-ohjelmatasolla siitä vastaa tutkinto-ohjelmavastaava.

D) OPINTOJEN YMPÄRIVUOTISTAMINEN

10. Onko korkeakoulussa tulevana kesänä aiempaa enemmän mahdollisuuksia suorittaa opintoja kaikilla aloilla?

11. Miten korkeakoulu huolehtii ympärivuotisesta opintotarjonnasta siten, että opiskelija voi suorittaa opintoja joustavasti? Kuinka laajasti järjestätte eri aloilla tutkinto-opiskelijoille ajan ja paikan suhteen joustavia opintoja, esimerkiksi verkko-opintoja ja intensiivikursseja?

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 10.

Yliopiston mielestä suorittamismahdollisuudet ovat jo varsin kattavia kesäisin. Tarkoitus kuitenkin on lisätä niitä tulevana kesänä, jos Tampere3-ristiinopiskelu sen mahdollistaa.

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 11.

Yliopiston opetusneuvosto ohjaa suosituksillaan joustavien opiskelumahdollisuuksien lisäämistä. Tampereen yliopistossa opiskelijat voivat valita tutkintoihinsa opintoja laajasti yli tutkinto-ohjelma- ja tiedekuntarajojen. Yliopistotasoisia suosituksia katsotaan tarvittavan mm. siksi, että osaamisperustaisuus toteutuu.

E) MUUTA

12. Mitä muita toimenpiteitä on meneillään tai harkitaan työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi?

13. Millaisia toimenpiteitä on meneillään erityisesti työssä aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen parantamiseksi?

14. Mitä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä haasteita korkeakoulu on tunnistanut kärkihanke 3 teemojen toimenpiteissä, erityisesti opiskelijavalinnoissa eri aloilla? Millaisilla toimilla korkeakoulu edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta asiakohdissa A-E?

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 12.

Yliopiston tutkinto-ohjelmissa tehtiin ohjausmenettelyjen vertaisarviointi lukuvuonna 2015-2016, ja yliopisto toteutti koulutuksen ulkoisen arvioinnin vuonna 2016. Tulosten seurauksena yliopisto ryhtyy toimenpiteisiin, joilla varmistetaan sujuva ja suunnitelmallinen opiskelu. Kehittämisen kohteeksi on valittu tutkintojen ja opintojen osaamistavoitteiden kuvaaminen, opiskelijoille kohdennettu viestintä opintoihin liittyvistä valinnoista ja niiden vaikutuksista, joustavat opiskelumahdollisuudet ja siihen tarvittava opetustarjonta ja yhteisöön kiinnittyminen. On tarpeen vahvistaa ymmärrystä opiskelun työelämärelevanssista, kehittää opintojen ohjauksen oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta opiskelijoiden ja henkilökunnan yhteistyönä.

Yliopisto on mukana European University Associationin opetuksen ja oppimisen vertaisryhmässä, jonka teema on opiskelijoiden toimijuuden vahvistaminen kohti tulevaa työelämää ja yhteiskunnallista vaikuttamista (Thematic Peer

Group of the EUA Learning and Teaching Initiative, Empowering students for their future professional life and civic engagement). Yliopisto odottaa, että työ tuottaa materiaalia mm. hallituksen kärkihankkeen 3 edistämiseen.

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 13.

Yliopistolla on käytössä olevat AHOT-linjaukset. Niissä on otettu huomioon työn opinnollistaminen ja muu muodollisen opiskelun ulkopuolella hankittu osaaminen.

Tampereen yliopiston vastaus kysymykseen 14.

Toisen asteen tutkintojen hyödyntäminen laajasti opiskelijavalinnoissa voi olla ongelmallista yhdenvertaisuuden kannalta, sillä sosioekonominen tausta vaikuttaa koulutusvalintoihin jo toiselle asteelle siirryttäessä. Riskinä on, että valmennusyritykset alkavat lisätä kurssitarjontaansa toisen asteen opiskelijoille. Toisen asteen tutkintojen hyödyntämiseen liittyy tasa-arvo-ongelma, sillä koulutusvalinnat ovat sukupuolittuneita ja eri valintamenettelyt toimivat sukupuolittuneisuuden suhteen eri tavoin. Esimerkiksi yhteiskuntatieteellisillä aloilla todistusvalinta suosii naishakijoita. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen kannalta olennaista on, että erilaisissa elämäntilanteissa oleville, eri taustoista tuleville ja erilaisilla koulutustaustoilla hakeville taataan mahdollisuus hakeutua yliopisto-opintoihin. Tähän tarvitaan erilaisia opiskelijavalintamenettelyjä. Tarvitaan myös nykyistä selkeämpiä väyliä täydentää osaamista ja uudelleen- ja täydenniskouluttautua ilman, että pitää suorittaa toinen tutkinto.

Lisätietoja, Liisa Ahlava, opetuksen kehittämisspällikkö, liisa.ahlava@uta.fi